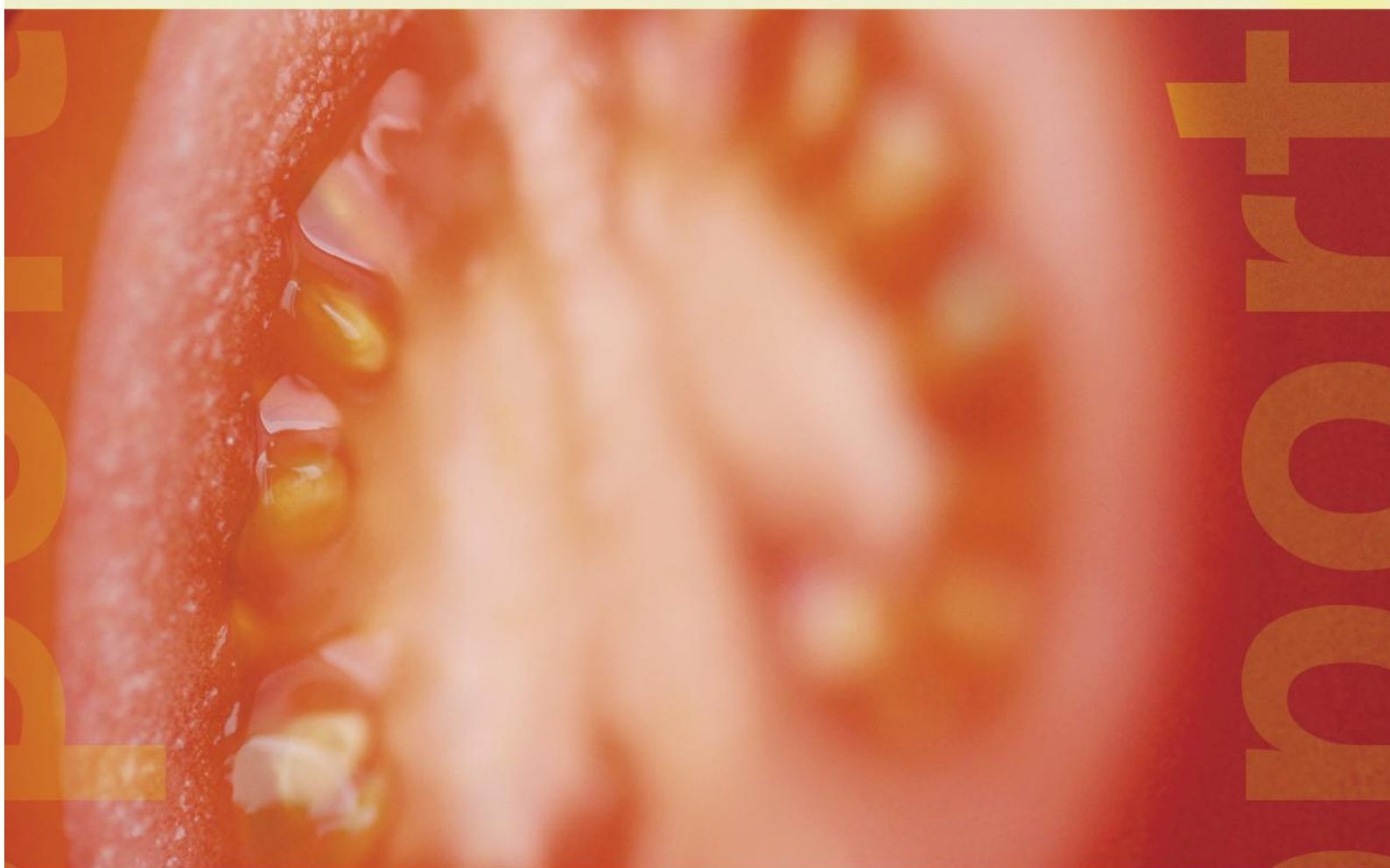

Marktmonitor Turkije groenten en fruit 2011

Marktmonitor Turkije groenten en fruit 2011

Productschap Tuinbouw

Auteur **Peter van der Salm**
Functie **Marktanalist**
Telefoon **079 3470662**
e-mail **p.vandersalm@tuinbouw.nl**

Productschap Tuinbouw, Postbus 280, 2700 AG Zoetermeer

Telefoon 079 – 347 07 07 email info@tuinbouw.nl internet www.tuinbouw.nl

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze dan ook zonder toestemming van de uitgever of auteur.

Inhoudsopgave

Samenvatting	7
1 Inleiding	9
2 Productie	11
2.1 Arealen groenten en fruit	11
2.2 Productie groenten en fruit	13
3 Import in de EU	17
3.1 Import in de EU uit Turkije	17
4 Export	25
4.1 Export van verse groente	25
4.2 Export van vers fruit	27
5 Import	31
5.1 Import van groenten in Turkije	31
5.2 Import van fruit in Turkije	32
5.3 Import van Nederlandse groenten en fruit in Turkije	33

inhoudsopgave

Samenvatting

In de jaren na 2004 daalde het areaal groenten in Turkije en is het areaal fruit en noten gegroeid. De productie van groenten vertoont een stijgende trend, met tomaat als de belangrijkste teelt. De productie van fruit (+25%) is sterker gegroeid dan de groenteproductie. De uitvoer van groenten en fruit is fors toegenomen. De invoer van groenten in Turkije is zeer beperkt. De invoer van fruit is veel groter, met banaan als belangrijkste product.

Productie tomaat gegroeid

De meeste grote groenteteelten waren in de periode 2004 – 2009 vrij stabiel, maar de tomatenproductie is fors gestegen van 9.440 miljoen naar 10.785 miljoen kilo. Daarmee is tomaat goed voor 40% van de groenteproductie in Turkije. De andere teelten in de top 5 zijn watermeloen, meloen, ui en komkommer. De productie van aubergine is na 2006 afgenomen van 924 naar 816 miljoen kilo. Een teelt in opkomst is bloemkool en broccoli, waarvan de productie is gestegen van 117 miljoen kilo in 2004 naar 171 miljoen kilo in 2009.

Appel grootste fruitteelt

De productie van fruit in Turkije is toegenomen van 10.404 miljoen kilo in 2004 naar 13.044 miljoen kilo in 2009, een stijging van 25%. Appel is de grootste teelt, met Golden Delicious als belangrijkste ras. Tafeldruiven en sinaasappel zijn nummer twee en drie. In 2010 waren appel, druif en sinaasappel gezamenlijk goed voor 50% van de Turkse fruitproductie. Van praktisch alle belangrijke fruitteelten, zoals appel (+30%), druiven (+15%), sinaasappel (+22%), citroen (+23%), abrikoos (+103%) en kersen (+54%), is de productie gestegen in de afgelopen jaren. Alleen van vijgen en clementines is de productie afgenomen in de periode 2004 - 2009.

Export toegenomen

De Turkse groente-export is flink gegroeid in de afgelopen jaren, van 628 miljoen kilo in 2006 naar 958 miljoen kilo in 2010. Ongeveer de helft van de uitvoer bestaat doorgaans uit tomaten, met komkommer en ui op een tweede en derde plaats. Met name de uitvoer van tomaat, komkommer en aubergine is de laatste jaren gestegen. De belangrijkste exportbestemmingen voor Turkse groenten zijn Rusland, Bulgarije, Roemenië, Duitsland, de Oekraïne en Irak. Rusland was in 2010 goed voor 41% van de uitvoer. De uitvoer naar de meeste belangrijke exportbestemmingen is gestegen, vooral naar Rusland, Bulgarije, de Oekraïne en Georgië is meer geëxporteerd.

De fruitexport is tussen 2005 en 2009 met 35% gestegen, van 1.290 miljoen kilo naar 1.743 miljoen kilo. Van praktisch alle belangrijke fruitsoorten is meer uitgevoerd. De grote groeiers zijn mandarijn (+48%), sinaasappel (+41%), grapefruit (+38%) en appel (+106%). Citrusfruit is de belangrijkste productgroep binnen de Turkse fruitexport. In 2010 waren citroen, limoen, mandarijn, sinaasappel en grapefruit gezamenlijk goed voor 68%. De belangrijkste exportbestemmingen zijn Rusland, Irak, de Oekraïne, Saoedi-Arabië en Bulgarije. Rusland is met een aandeel van 27% in 2010 de grootste afnemer. De uitvoer naar EU-landen als Roemenië (-8%), Duitsland (-17%), Nederland (-24%) en het Verenigd Koninkrijk (-44%) is afgenomen.

Meer tomaat naar de EU

De landen van de EU importeren vooral tomaat, peen, paprika, komkommer en ui uit Turkije. De import van tomaat is sterk toegenomen: tussen 2006 en 2010 met 76%. Ook de invoer van peen, komkommer en courgette is duidelijk toegenomen in die periode. De grootste importeurs in de EU van Turkse groenten zijn Roemenië, Oostenrijk en Bulgarije. Nederland is een bescheiden importeur van Turkse groenten.

Minder citrusfruit naar de EU

De invoer van fruit uit Turkije in de landen van de Europese Unie is gedaald, van 475 miljoen kilo in 2006 naar 390 miljoen kilo in 2010. De daling van de import komt vooral doordat er minder citrusfruit, met name grapefruit, mandarijn en sinaasappel, is ingevoerd. De grootste importeurs van fruit uit Turkije in de EU zijn Oostenrijk en Roemenië, op enige afstand gevolgd door Polen, Bulgarije en het Verenigd Koninkrijk. Vooral landen in Oost- en Midden-Europa importeren fruit uit Turkije. De invoer van Turks fruit in Nederland is gedaald van 26 naar 8 miljoen kilo in de periode 2006 -2010.

---

1 Inleiding

Turkije is een groot land met een bevolking die, in tegenstelling tot de bevolking van de landen van de Economische Unie, nog ieder jaar flink groeit. Het is dus potentieel een belangrijke afzetmarkt. Het is ook een land waar moderne land- en tuinbouwbedrijven worden opgezet. Daardoor is Turkije voor veel producten (mogelijk) een belangrijk productieland. Daarom is op verzoek van de Stuurgroep Marktonderzoek van het Productschap Tuinbouw, waarin zowel de teelt als de handel zijn vertegenwoordigd, deze Marktmonitor Turkije opgesteld.

In dit rapport wordt de productie, invoer en uitvoer van groente en fruit in Turkije in kaart gebracht. De areaal- en productiegegevens zijn afkomstig van de FAO, de landbouw en voedselorganisatie van de Verenigde Naties.

In- en uitvoercijfers zijn afkomstig van UNcomtrade (de afdeling van de Verenigde Naties die handelsstatistieken verzamelt) en EUROSTAT (het statistisch bureau van de Europese Unie). Omdat de handelsgegevens van UNcomtrade en EUROSTAT altijd inclusief doorvoer en re-export zijn, is ook gebruik gemaakt van de gegevens die het KCB in opdracht van het Productschap Tuinbouw verzamelt. De exportcijfers van het KCB hebben alleen betrekking op de uitvoer van groente en fruit van Nederlandse herkomst

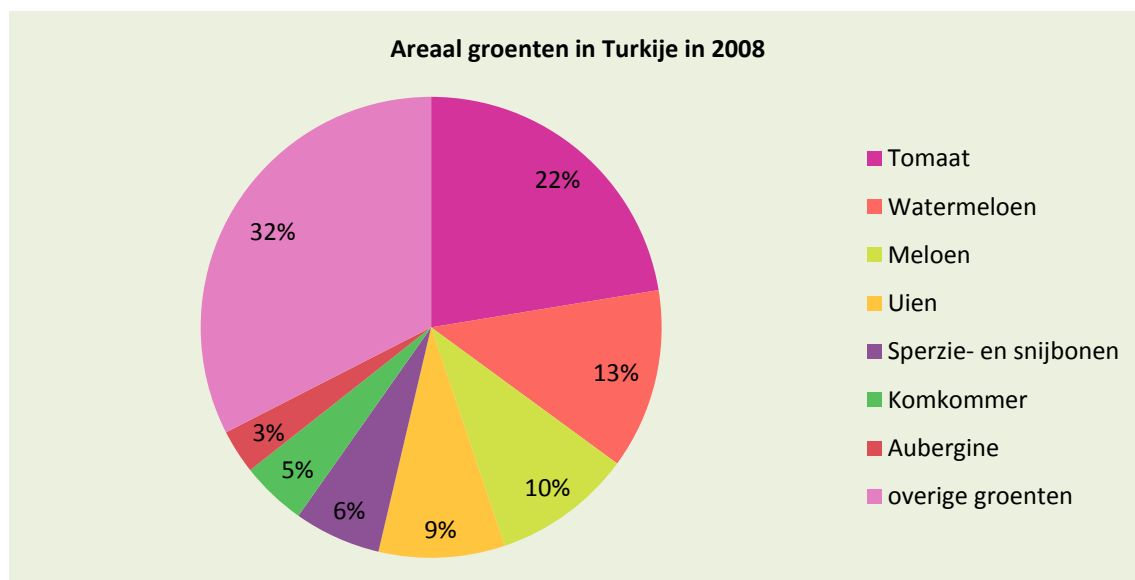
2 Productie

2.1 Arealen groenten en fruit

Tabel 2.1 Areaal groente in Turkije, x 1.000 hectare

Bron: FAO	2004	2005	2006	2007	2008
Groenten totaal	922	920	886	856	870
Tomaat	205	201	194	184	195
Watermeloen	117	117	109	108	110
Meloen	93	93	89	85	85
Uien	93	91	79	77	77
Sperzie- en snijbonen	56	56	54	52	53
Komkommer	45	46	44	41	40
Aubergine	31	31	29	28	27
Sla	22	23	23	22	23
Spinazie	21	22	21	20	19
Witte kool	17	17	17	15	16
Peen	10	10	10	14	13
Knoflook	13	13	11	11	11
Prei	13	12	12	10	10
Courgette	12	11	11	10	10
Erwten	8	10	9	9	9
Paprika en Spaanse peper	10	8	7	7	8
Bloemkool en broccoli	6	6	7	7	7
Radijs	7	7	7	5	6
Pompoen	4	4	4	4	4
Artisjok	2	3	3	3	3
Overige groenten	138	142	148	145	144

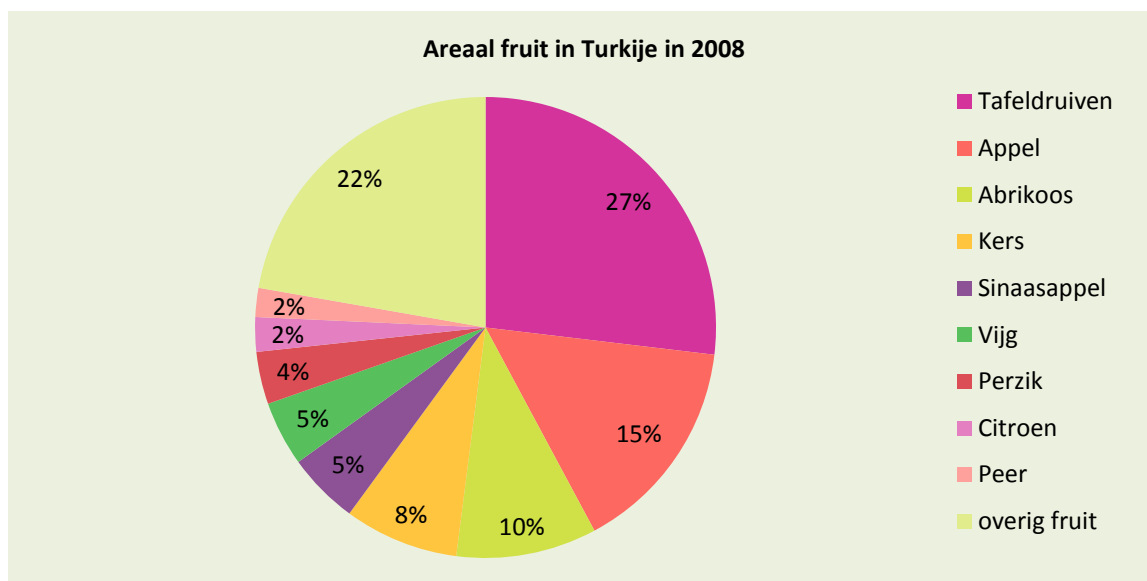
- Het areaal groenten in Turkije is tussen 2004 en 2008 gedaald van 922.000 naar 870.000 hectare.
- Bij de meeste grote teelten is het areaal afgenomen, van sommige is het areaal redelijk stabiel.

Tabel 2.2 Areaal fruit in Turkije, x 1.000 hectare

Bron: FAO	2004	2005	2006	2007	2008
Fruit incl. noten	1.796	1.969	1.977	1.962	1.976
Noten	904	933	946	939	942
Fruit	893	1.036	1.031	1.024	1.034
Tafeldruiven	300	302	297	275	278
Appel	160	160	162	157	158
Abrikoos	90	93	96	97	102
Kers (zoet en zuur)	59	66	72	79	83
Sinaasappel	50	50	50	51	52
Vijg	51	49	48	51	47
Perzik	36	37	37	39	38
Citroen	25	25	25	25	25
Peer	21	22	21	21	21
Satsuma mandarijn	19	19	19	20	20
Pruim	14	14	14	15	16
Aardbei	10	10	10	11	11
Clementine	12	12	12	10	11
Kweepeer	6	6	6	6	5
Grapefruit	5	5	5	5	5
Nectarine	3	3	3	3	3
Overig fruit	32	164	154	159	159

- Het areaal fruit is in de periode 2004 – 2008 gegroeid van 893.000 naar 1.034.000 hectare. Ook het areaal noten is gegroeid van 904.000 naar 942.000 hectare.

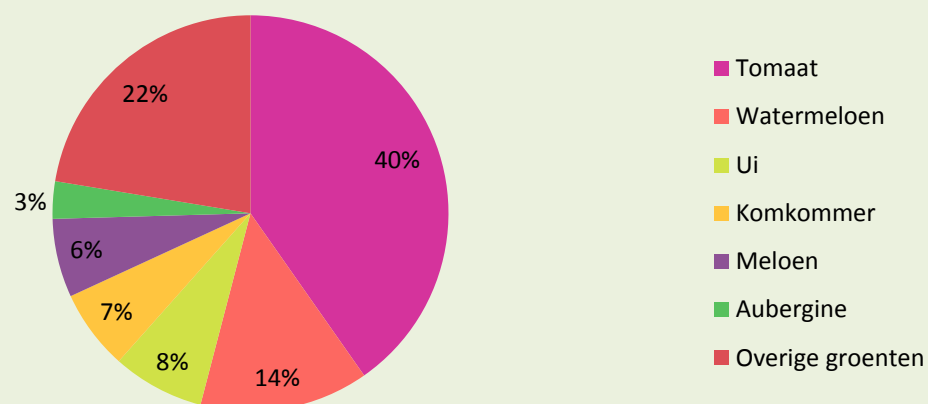
2.2 Productie groenten en fruit

Tabel 2.3 Productie van groenten in Turkije, x 1.000.000 kg

Bron: FAO	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Groenten totaal	25.390	26.517	25.886	25.726	27.259	26.784
Tomaat	9.440	10.050	9.855	9.945	10.985	10.785
Watermeloen	3.825	3.970	3.805	3.797	4.002	3.697
Ui	2.247	2.270	1.966	2.045	2.175	2.011
Komkommer	1.725	1.745	1.800	1.675	1.679	1.755
Meloen	1.750	1.825	1.766	1.661	1.750	1.720
Aubergine	900	930	924	864	814	816
Peen	438	388	395	642	592	598
Sperzie- en snijbonen	582	555	564	520	563	595
Witte kool	500	492	502	465	488	483
Sla	377	424	441	428	440	428
Courgette	292	294	288	267	280	296
Prei	295	326	320	256	252	248
Spinazie	213	238	242	236	226	224
Bloemkool en broccoli	117	126	152	153	171	171
Radijs	171	170	169	139	145	157
Knoflook	109	109	96	98	105	109
Paprika en Spaanse peper	50	45	46	67	60	95
Erwten	58	122	90	88	89	95
Pompoen	72	74	77	71	81	78
Artisjok	30	36	35	34	36	34
Paddestoelen	15	17	22	23	27	24
Knolselderij	17	21	16	15	17	16
Rode biet	5	6	10	9	8	8
Overige groenten	2.163	2.285	2.307	2.230	2.274	2.341

- In de periode 2004 – 2009 heeft de productie van groenten geschommeld tussen 25 en 27 miljard kilo.
- Tomaat is duidelijk de belangrijkste groenteteelt in Turkije. De productie is gestegen van 9.440 miljoen kilo in 2004 naar 10.785 miljoen kilo in 2009, waarmee tomaat goed is voor 40% van de groenteproductie in Turkije.
- De andere teelten in de top 5 zijn watermeloen, meloen, ui en komkommer.
- De productie van aubergine is na 2006 afgenomen van 924 naar 816 miljoen kilo.
- Een teelt in opkomst is bloemkool en broccoli, waarvan de productie is gestegen van 117 miljoen kilo in 2004 naar 171 miljoen kilo in 2009.

Productie van groenten in Turkije in 2009

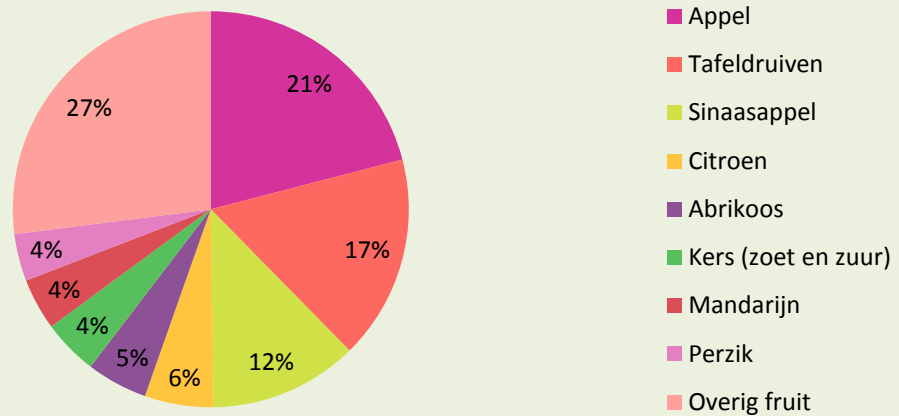

Tabel 2.4 Productie van fruit in Turkije, x 1.000.000 kg

Bron: FAO	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Fruit incl. noten	10.996	13.061	12.778	12.761	13.658	13.905
Noten	592	835	998	882	1.200	861
Fruit	10.404	12.226	11.780	11.879	12.458	13.044
Appel	2.100	2.570	2.002	2.457	2.504	2.734
<i>waarvan Golden Delicious</i>	680	795	600	685	706	789
Tafeldruiven	1.900	2.000	2.060	1.913	1.971	2.176
Sinaasappel	1.300	1.445	1.535	1.427	1.427	1.581
Citroen	600	600	710	651	672	735
Abrikoos	320	860	460	558	716	651
Kers (zoet en zuur)	383	420	432	579	524	591
Mandarijn	400	420	481	442	455	551
Perzik	335	465	507	487	503	502
Peer	320	360	318	356	355	376
Aardbei	155	200	211	250	261	276
Vijgen	275	285	290	210	205	240
Pruimen	210	220	214	241	249	239
Grapefruit	135	150	180	163	168	167
Kweepeer	80	100	106	95	95	96
Clementine	265	290	305	296	296	70
Nectarine	37	45	46	53	49	45
Kiwi	4	8	11	15	20	21
Framboos	2	2	2	2	2	2
Overig fruit	1.582	1.785	1.909	1.682	1.985	1.990

- De productie van fruit in Turkije is toegenomen van 10.404 miljoen kilo in 2004 naar 13.044 miljoen kilo in 2009, een stijging van 25%.
- Appel is de grootste fruitteelt, met Golden Delicious als belangrijkste ras. Tafeldruiven en sinaasappel zijn nummer twee en drie. In 2010 waren appel, druif en sinaasappel gezamenlijk goed voor 50% van de Turkse fruitproductie.
- Van praktisch alle belangrijke fruitteelten, zoals appel (+30%), druiven (+15%), sinaasappel (+22%), citroen (+23%), abrikoos (+103%) en kersen (+54%), is de productie gestegen in de jaren 2004 – 2009. Alleen van vijgen en clementines is de productie afgenomen in deze periode.

Productie van fruit in Turkije in 2009

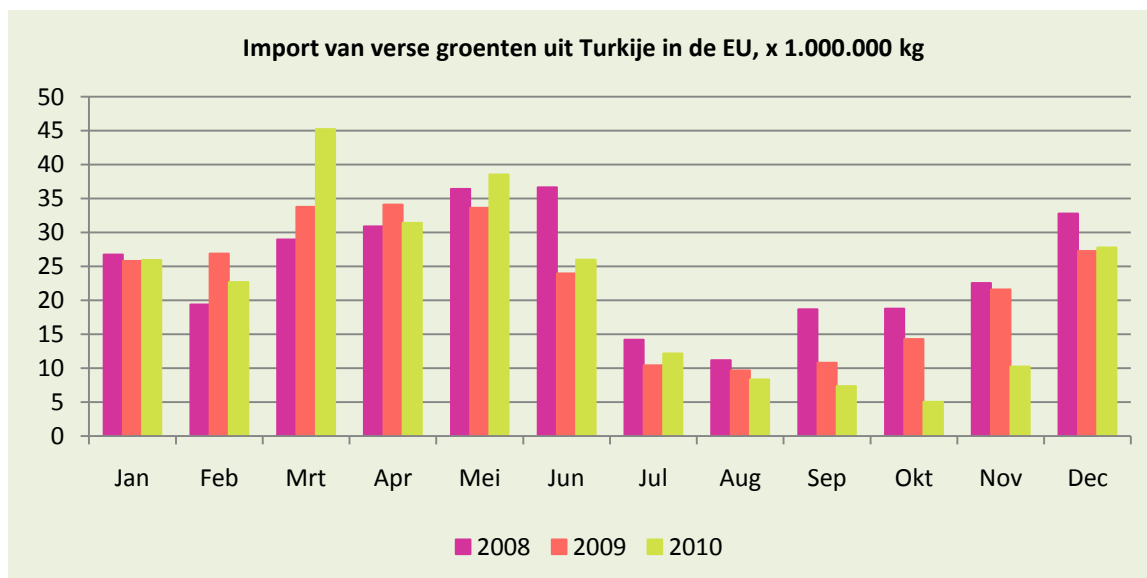
3 Import in de EU

3.1 Import in de EU uit Turkije

Tabel 3.1 Import van verse groenten in de EU uit Turkije, per maand, x 1.000 kg

Bron: Eurostat	2006	2007	2008	2009	2010
Januari	18.022	19.581	26.751	25.807	25.919
Februari	19.983	17.326	19.379	26.874	22.671
Maart	24.584	26.932	28.945	33.764	45.234
April	22.863	29.463	30.878	34.093	31.433
Mei	23.231	40.738	36.404	33.611	38.548
Juni	22.341	28.079	36.656	23.963	25.988
Juli	8.709	16.935	14.205	10.416	12.136
Augustus	7.836	13.655	11.174	9.644	8.340
September	13.014	16.711	18.678	10.802	7.348
Oktober	14.209	16.760	18.752	14.302	5.047
November	18.729	23.232	22.544	21.609	10.233
December	21.985	29.562	32.774	27.269	27.779
Totaal	215.506	278.974	297.140	272.154	260.676

- In de periode 2006 – 2010 heeft de invoer van verse groenten uit Turkije in de landen van de Europese Unie geschommeld tussen 215 en 300 miljoen kilo per jaar.

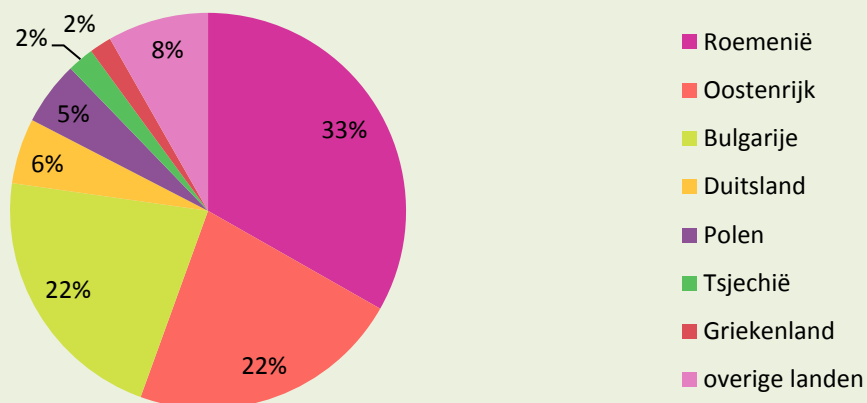

Tabel 3.2 Import van verse groenten in de EU uit Turkije, per land, x 1.000 kg

Bron: Eurostat	2006	2007	2008	2009	2010
Totaal EU [27]	215.506	278.974	297.140	272.154	260.676
Roemenië	60.074	88.027	83.327	57.274	86.607
Oostenrijk	50.510	55.608	58.932	55.183	58.153
Bulgarije	39.134	68.928	96.866	107.769	56.582
Duitsland	11.495	13.947	12.319	14.062	13.924
Polen	3.711	4.740	5.419	8.892	13.553
Tsjechië	1.200	3.194	4.073	3.102	5.649
Griekenland	20.535	14.950	14.325	10.061	4.712
Hongarije	9.864	11.251	4.091	2.243	4.320
Verenigd Koninkrijk	2.920	4.487	2.684	2.480	3.380
Nederland	2.939	3.133	2.380	2.146	2.729
Slovenië	3.607	1.888	1.487	2.084	2.479
Denemarken	859	669	1.217	1.341	2.375
Letland	923	1.312	956	1.704	1.869
Zweden	838	799	706	696	1.374
België	616	664	762	772	707
Italië	2.607	3.307	4.019	1.422	662
Frankrijk	2.491	1.483	1.332	511	532
Slowakije	69	54	141	206	515
Estland	64	55	93		430
Litouwen	65	430	100	189	120
Spanje	22	18	1.888	17	4
Ierland	963	25	11	0	
Malta		5	12		

- De grootste importeurs in de EU van Turkse groenten zijn Roemenië, Oostenrijk en Bulgarije. In 2010 waren die drie landen goed voor 77% van de EU-import van groenten uit Turkije.
- Nederland is een bescheiden importeur van Turkse groenten
- De invoer in Polen is duidelijk gegroeid in de periode 2006 – 2010, van 3,7 naar 13,5 miljoen kilo.
- De invoer in Duitsland lijkt vrij laag in de Eurostat-statistiek. Waarschijnlijk verloopt de uitvoer naar Duitsland vaak via andere landen. Volgens UNComtrade (zie tabel 4.2) wordt er beduidend meer groente uit Turkije naar Duitsland uitgevoerd dan er volgens Eurostat wordt ingevoerd.

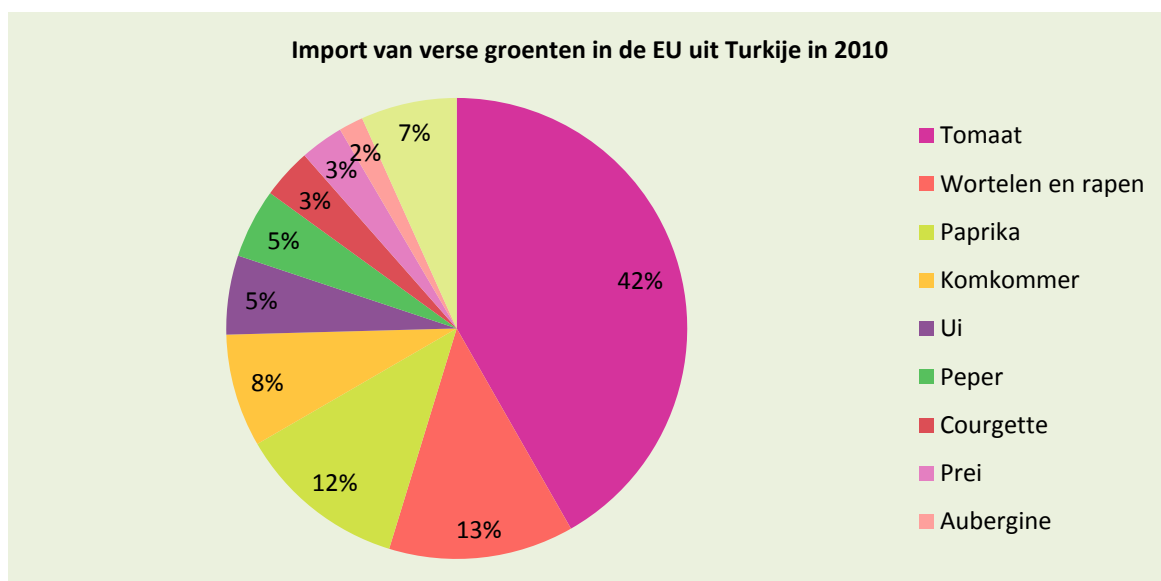
Belangrijkste EU-importlanden van verse groenten uit Turkije in 2010

Tabel 3.3 Import van verse groenten in de EU uit Turkije, per product, x 1.000 kg

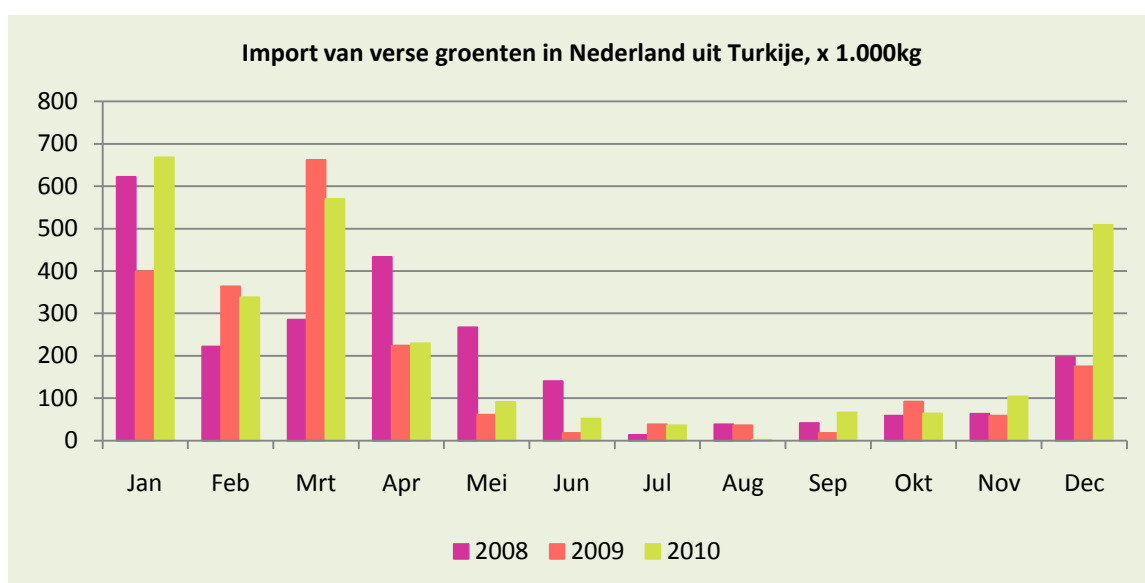
Bron: Eurostat	2006	2007	2008	2009	2010
Totaal groenten	215.506	278.974	297.140	272.154	260.676
Tomaat	61.857	91.367	97.781	103.233	108.818
Wortelen en rapen	28.733	34.187	31.971	36.092	33.863
Paprika	36.249	38.065	50.795	39.046	31.041
Komkommer	13.271	13.447	17.654	20.121	20.664
Ui	22.896	56.042	41.684	9.310	14.464
Peper	12.680	11.573	13.114	13.618	12.699
Courgette	5.993	6.494	7.071	9.216	9.189
Prei	9.307	3.419	3.492	10.287	7.922
Aubergine	3.818	4.444	4.697	4.519	4.465
Witte en rode kool	2.580	2.958	5.646	3.084	3.496
Augurk	5.461	6.106	8.819	9.879	3.037
Spinazie	1.071	670	456	1.573	1.625
Krop- en ijsbergsla	535	645	1.343	337	641
Sperzie- en snijbonen	747	611	780	627	521
Sjalot	592	1.869	3.916	696	236
Overige groenten	9.716	7.077	7.921	10.516	7.995

- De landen van de EU importeren vooral tomaat, peen, paprika, komkommer en ui uit Turkije.
- De import van tomaat is het sterkst toegenomen: tussen 2006 en 2010 met 76%. Ook de invoer van peen, komkommer en courgette is duidelijk toegenomen in die periode.
- De invoer van paprika, ui en prei kan van jaar tot jaar flink variëren.

Tabel 3.4 Import van verse groenten in Nederland uit Turkije, per maand, x 1.000 kg

Bron: Eurostat	2006	2007	2008	2009	2010
Januari	384	488	622	399	668
Februari	294	433	222	364	338
Maart	192	459	285	662	570
April	379	600	433	224	229
Mei	302	332	267	61	91
Juni	168	227	140	18	52
Juli	31	20	13	38	36
Augustus	166	8	38	36	2
September	291	26	41	18	66
Oktober	182	54	59	92	64
November	143	153	63	59	104
December	407	333	197	175	509
Totaal	2.939	3.133	2.380	2.146	2.729

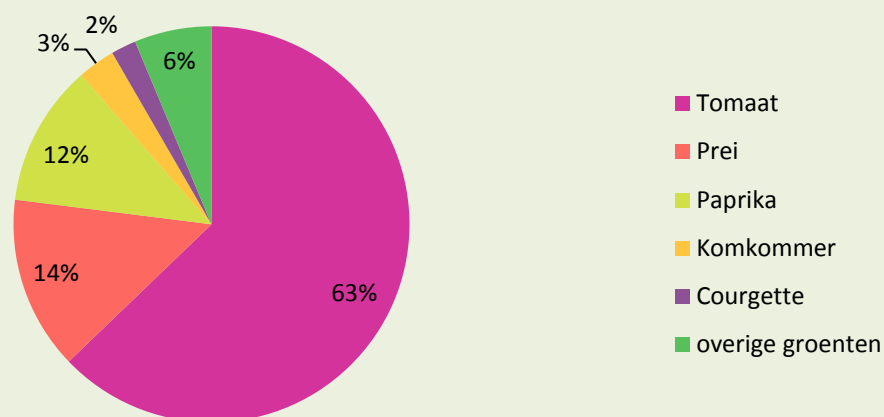

Tabel 3.5 Import van verse groenten in Nederland uit Turkije, x 1.000 kg

Bron: Eurostat	2006	2007	2008	2009	2010
Totaal groenten	2.939	3.133	2.380	2.146	2.729
Tomaat	1.292	1.609	760	730	1.714
Prei	157	255	427	918	387
Paprika	835	471	492	262	316
Komkommer	135	117	80	52	84
Courgette	184	86	58	38	56
Bloemkool					21
Asperge		1	0	0	20
Sjalot		62		21	20
Aubergine	73	59	53	25	18
Knoflook		1			17
Ui		259	267	0	16
Peper	116	62	103	0	12
Overige groenten	147	151	140	100	48

- De invoer van verse groenten uit Turkije in Nederland bestaat vooral uit glasgroenten en prei. Er wordt het meest ingevoerd buiten het Nederlandse glasseizoen, in de maanden december – april.
- In 2010 bestond de Nederlandse groente- import uit Turkije voor 63% uit tomaat.

Import van verse groenten in Nederland uit Turkije in 2010

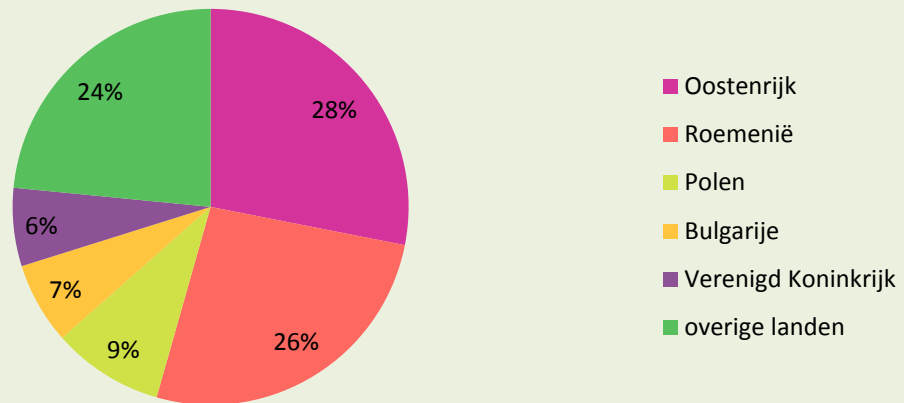

Tabel 3.6 Import van vers fruit in de EU uit Turkije, per land, x 1.000 kg

Bron: Eurostat	2006	2007	2008	2009	2010
Totaal EU [27]	474.693	383.893	376.623	401.915	389.724
Oostenrijk	123.111	98.032	110.558	107.883	109.503
Roemenië	134.057	110.368	98.906	82.643	102.501
Polen	30.147	29.624	26.607	32.099	35.441
Bulgarije	28.399	23.883	36.155	49.409	25.991
Verenigd Koninkrijk	45.733	36.464	26.089	32.046	24.870
Tsjechië	11.124	8.890	14.388	15.975	18.557
Hongarije	17.145	17.755	12.123	13.080	18.483
Italië	8.347	7.516	4.768	7.122	9.201
Nederland	25.818	16.574	13.157	10.887	8.217
Griekenland	14.703	10.053	12.877	21.305	8.066
Duitsland	11.246	6.794	6.079	8.904	6.170
Slowakije	2.264	1.256	952	1.839	4.872
Letland	3.584	4.010	3.173	3.997	4.563
Frankrijk	5.818	3.630	3.828	3.298	3.634
Slovenië	2.360	1.878	1.212	2.945	2.991
Denemarken	1.218	1.123	1.667	2.331	2.233
Litouwen	2.691	3.238	1.660	1.992	1.492
Zweden	1.274	803	973	998	1.369
België	5.191	1.641	965	2.595	1.008
Estland	13	62	276	233	179
Finland	79	154	150	152	157
Spanje	369	128	18	122	133
Ierland	2	17	42	20	93
Portugal				17	
Malta				23	

- De invoer van fruit uit Turkije in de landen van de Europese Unie is gedaald, van 475 miljoen kilo in 2006 naar 390 miljoen kilo in 2010.
- De grootste importeurs van fruit uit Turkije in de EU zijn Oostenrijk en Roemenië, op enige afstand gevolgd door Polen, Bulgarije en het Verenigd Koninkrijk.
- Vooral landen in Oost- en Midden-Europa importeren fruit uit Turkije.
- In de periode 2006 -2010 is de invoer van Turks fruit in Nederland gedaald, van 26 naar 8 miljoen kilo. Ook de invoer in het Verenigd Koninkrijk is gedaald.

Belangrijkste EU-importlanden van vers fruit uit Turkije in 2010

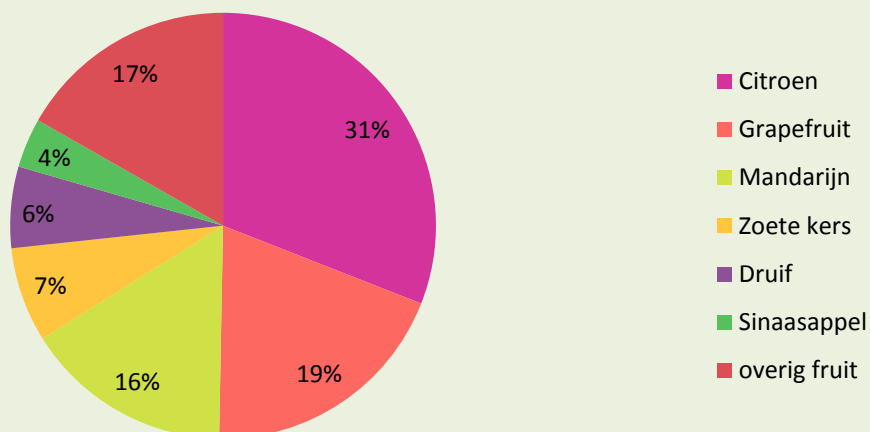

- De landen van de EU importeren vooral citrusfruit uit Turkije. De daling van de import van Turks fruit in de EU komt dan ook vooral door een aantal citrusvruchten, met name grapefruit, mandarijn en sinaasappel.
- Er zijn wel meer Turkse citroenen in de EU ingevoerd, vooral in 2009 en 2010.

Tabel 3.7 Import van vers fruit in de EU uit Turkije, per product, x 1.000 kg

Bron: Eurostat	2006	2007	2008	2009	2010
Totaal fruit	474.693	383.893	376.623	401.915	389.724
<i>waarvan ctusfruit</i>	<i>337.594</i>	<i>254.699</i>	<i>232.977</i>	<i>290.181</i>	<i>272.230</i>
Citroen	92.840	82.184	70.959	118.400	120.651
Grapefruit	107.342	74.603	71.824	66.750	75.362
Mandarijn	81.964	63.952	66.569	73.971	61.550
Zoete kers	39.358	34.799	16.711	26.108	28.107
Druif	44.457	37.869	36.737	30.109	24.089
Sinaasappel	54.954	33.267	23.514	31.034	14.665
Watermeloen	12.835	16.914	32.860	4.246	13.699
Vijg	8.066	6.481	7.992	10.710	9.965
Aardbei	3.321	4.880	7.707	7.080	7.576
Meloen	6.014	6.720	7.847	6.832	6.237
Abrikoos	4.460	4.240	9.121	4.974	5.610
Kweepeer	4.015	3.411	5.003	4.610	4.489
Perzik	4.543	2.040	3.234	1.731	1.077
Pruim	951	1.511	1.277	1.136	851
Nectarine	1.062	641	1.257	416	561
Peer	1.802	2.190	2.389	1.195	327
Overig fruit	6.709	8.191	11.622	12.613	14.908

Import van vers fruit uit Turkije in de EU in 2010

Tabel 3.8 Import van vers fruit in Nederland uit Turkije, per product, x 1.000 kg

Bron: Eurostat	2006	2007	2008	2009	2010
Totaal fruit	25.818	16.574	13.157	10.887	8.217
<i>waarvan Citrusfruit</i>	<i>21.191</i>	<i>12.574</i>	<i>9.755</i>	<i>8.046</i>	<i>5.923</i>
Citroen	4.037	4.076	4.000	2.483	2.480
Grapefruit	10.217	4.204	3.180	2.197	1.766
Mandarijn	4.039	2.910	2.154	3.147	1.294
Vijg	516	464	493	962	615
Zoete kers	1.504	1.449	439	671	500
Sinaasappel	2.897	1.367	418	219	383
Druif	1.397	968	807	397	363
Watermeloen	190	350	534	110	275
Kweepeer	287	249	373	265	178
Meloen	196	38	183	76	79
Abrikoos	37	135	118	98	63
Perzik	187	98	65	15	5
Pruim	44	24	69	16	1
Overig fruit	270	242	324	231	215

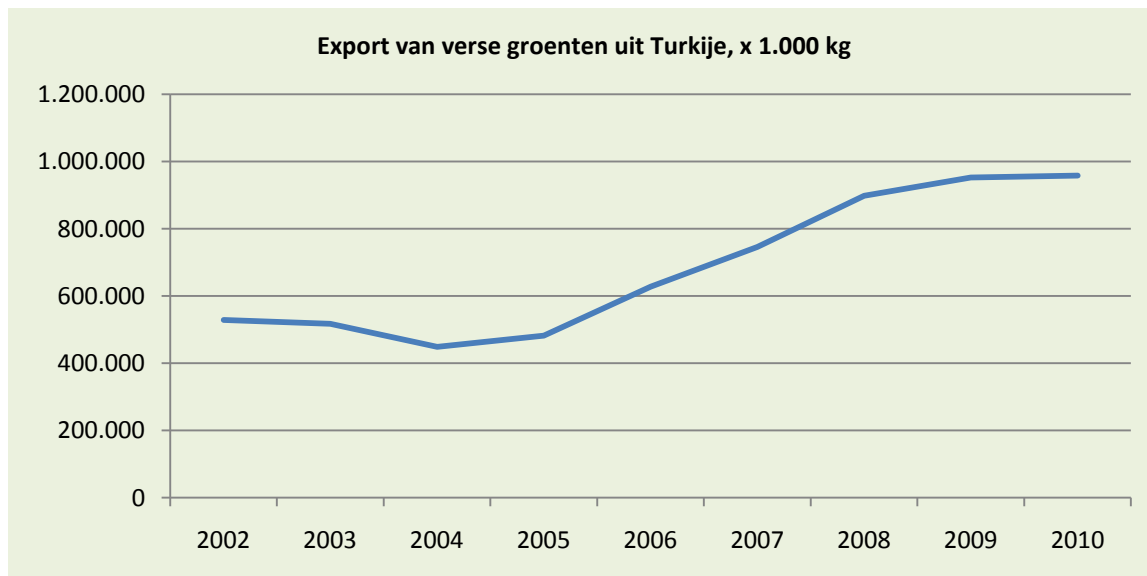
- Nederland importeert vooral citroen, grapefruit en mandarijn uit Turkije.
- Van praktisch alle soorten fruit is de invoer in Nederland gedaald in de periode 2006 – 2010.

4 Export

4.1 Export van verse groente

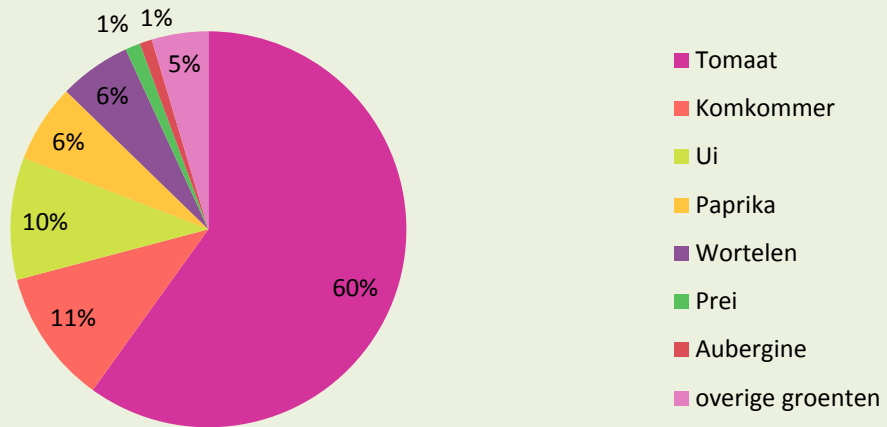

- De Turkse groente-export is flink gegroeid in de afgelopen jaren, van 628 miljoen kilo in 2006 naar 958 miljoen kilo in 2010.
- Ongeveer de helft van de uitvoer bestaat uit tomaten, met komkommer en ui op een tweede en derde plaats. In 2010 bestond zelfs 60% van de groente-export uit tomaat.
- Met name de uitvoer van tomaat, komkommer en aubergine is gestegen tussen 2006 en 2010.

Tabel 4.1 Export van verse groenten uit Turkije, x 1.000 kg

Bron: UNcomtrade	2006	2007	2008	2009	2010
Totaal	628.174	746.324	898.788	952.856	958.284
Tomaat	304.372	372.094	439.729	542.259	574.279
Komkommer	51.688	58.492	79.963	95.339	105.041
Ui	128.729	180.058	213.692	135.862	95.639
Paprika	59.495	51.379	65.965	64.765	61.247
Wortelen	42.044	45.660	46.442	56.219	56.366
Prei	10.996	5.915	5.989	13.143	11.753
Aubergine	4.731	5.639	6.950	7.962	9.682
Overige kool	3.123	3.997	8.111	4.058	5.047
Spinazie	1.196	739	6.035	1.730	1.767
Bonen	822	791	945	874	973
Bloemkool	623	704	457	1.366	872
Overige sla	986	1.247	1.412	647	825
Kropsla	1.171	1.099	1.657	877	798
Paddestoelen	1.340	401	671	1.067	780
Knoflook	58	90	54	225	611
Erwten	47	23	54	43	29
Overige groenten	16.754	17.997	20.661	26.421	43.153

Export van verse groenten uit Turkije in 2010

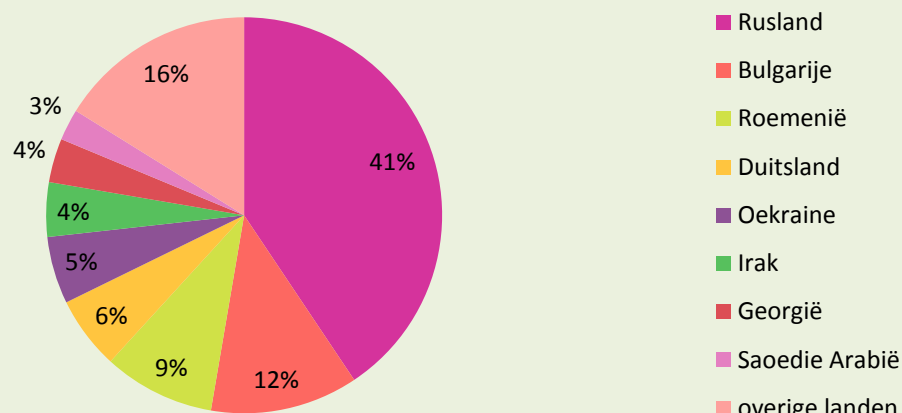

- De belangrijkste exportbestemmingen voor Turkse groenten zijn Rusland, Bulgarije, Roemenië, Duitsland, de Oekraïne en Irak. Rusland was in 2010 goed voor 41% van de uitvoer.
- De uitvoer naar Saoedi-Arabië is gehalveerd in de periode 2006 – 2010.
- De uitvoer naar de meeste belangrijke exportbestemmingen is gestegen in de periode 2006 – 2010. Vooral de export naar Rusland, Bulgarije, de Oekraïne en Georgië is flink gegroeid.

Tabel 4.2 Export van verse groenten uit Turkije per land van bestemming, x 1.000 kg

Bron:UN Comtrade	2006	2007	2008	2009	2010
Totaal	628.174	746.291	898.788	952.856	958.284
Rusland	206.392	303.783	346.757	330.345	389.206
Bulgarije	26.806	61.914	101.012	155.714	115.685
Roemenië	60.112	76.347	68.272	69.313	87.241
Duitsland	44.944	55.189	46.515	53.214	57.156
Oekraïne	2.381	4.192	42.191	56.866	52.624
Irak	41.459	45.727	87.181	88.989	42.556
Georgië	4.174	3.680	7.229	24.527	34.407
Saoedi Arabië	48.518	40.956	29.765	34.302	24.572
Azerbeidzjan	10.039	3.063	5.115	10.189	22.286
Servië	16.236	11.566	14.081	14.048	15.610
Polen	3.544	9.568	5.493	9.474	15.203
Moldavië	28.173	19.789	20.102	9.917	12.606
Bosnië Herzegovina	13.495	9.584	1.703	13.219	10.477
Nederland	10.887	8.267	5.506	6.153	8.047
Wit Rusland	6.812	7.831	6.947	2.625	6.860
Overige landen	104.202	84.835	110.919	73.961	63.748

Bestemmingslanden van de export van verse groenten uit Turkije in 2010

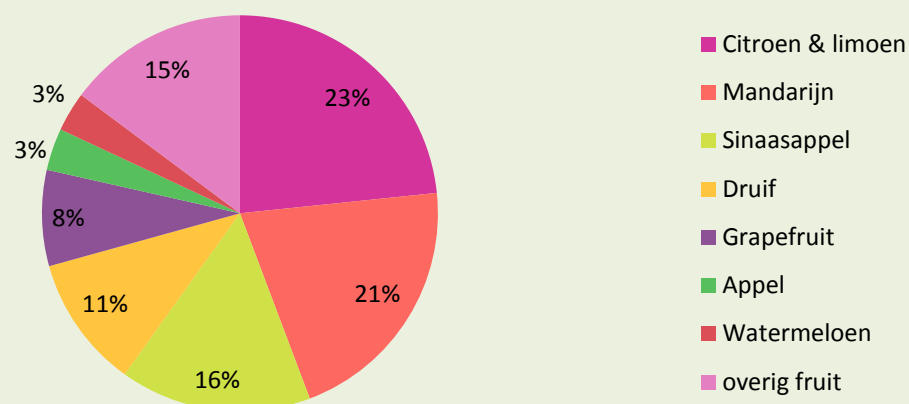
4.2 Export van vers fruit

Tabel 4.3 Export van vers fruit uit Turkije, x 1.000 kg

Bron: UNcomtrade	2005	2006	2007	2008	2009
Totaal	1.290.480	1.430.942	1.237.327	1.295.012	1.742.787
Citroen & limoen	355.656	323.116	286.240	221.798	407.068
Mandarijn	246.337	299.126	257.935	301.319	364.272
Sinaasappel	193.538	246.360	175.525	161.751	272.284
Druif	155.603	151.136	170.250	202.023	188.449
Grapefruit	98.962	154.900	127.145	130.226	136.534
Appel	29.043	24.868	9.644	19.972	59.791
Watermeloen	15.722	16.229	20.473	44.612	56.393
vijgen	62.178	63.132	47.590	42.695	51.756
Kers	35.796	53.927	57.056	28.560	51.089
Perzik & nectarine	39.301	39.123	18.995	42.930	32.317
Aardbei	6.260	11.776	17.354	22.292	23.240
Peer	15.904	11.279	9.834	13.016	22.626
Abrikoos	9.844	13.956	14.897	22.101	18.446
Meloen	8.216	7.076	7.157	7.919	9.612
Pruim	4.996	2.425	3.498	3.170	6.137
Overig fruit	13.123	12.514	13.733	30.628	42.774

- Tussen 2005 en 2009 is de Turkse fruitexport met 35% gestegen van 1.290 miljoen kilo naar 1.743 miljoen kilo.
- Van praktisch alle belangrijke fruitsoorten is de uitvoer toegenomen. De belangrijkste uitzonderingen zijn vijgen (-17%) en perzik & nectarine (-18%).
- De grote groeiers zijn mandarijn (+48%), sinaasappel (+41%), grapefruit (+38%), appel (+106%), watermeloen (+259%) en aardbei (+271%).
- Citrusfruit is de belangrijkste productgroep binnen de Turkse fruitexport. In 2010 waren citroen, limoen, sinaasappel en grapefruit gezamenlijk goed voor 68%. Druiven hadden een aandeel van 11% in de uitvoer.

Export van vers fruit uit Turkije in 2009

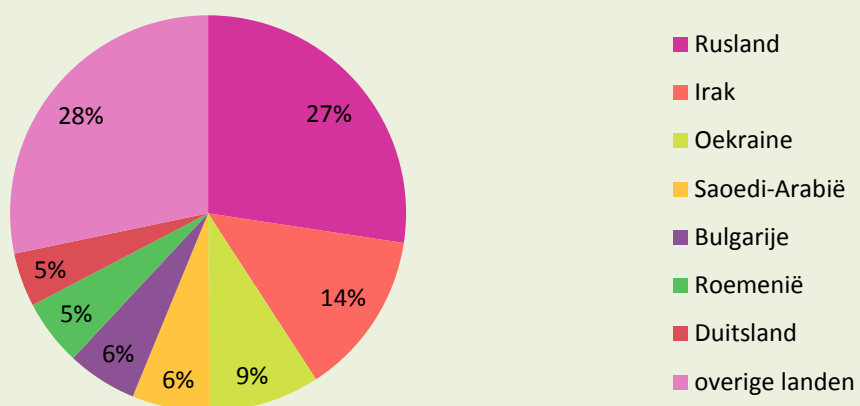

- De belangrijkste bestemmingen voor de Turkse fruitexport zijn Rusland, Irak, de Oekraïne, Saoedi-Arabië en Bulgarije. Rusland is met een aandeel van 27% in 2010 de grootste afnemer.
- In de periode 2005 – 2009 is vooral de uitvoer naar Irak, Bulgarije en Iran erg sterk gegroeid.
- De uitvoer naar EU-landen als Roemenië (-8%), Duitsland (-17%), Nederland (-24%) en het Verenigd Koninkrijk (-44%) is afgenomen.

Tabel 4.4 Export van vers fruit uit Turkije per land van bestemming, x 1.000 kg

Bron:UN Comtrade	2005	2006	2007	2008	2009
Totaal	1.290.480	1.430.942	1.237.327	1.295.012	1.742.787
Rusland	363.762	395.641	433.400	411.124	499.450
Irak	11.793	58.727	26.412	68.785	244.709
Oekraïne	132.657	186.529	143.170	160.536	164.964
Saoedi-Arabië	123.709	119.000	86.048	75.004	115.594
Bulgarije	18.093	28.495	25.064	68.135	104.408
Roemenië	106.630	134.973	105.696	100.840	98.237
Duitsland	96.815	87.041	75.527	74.902	80.184
Iran	-	45	11.822	15.780	52.359
Polen	35.137	33.813	36.078	31.429	36.059
Nederland	38.031	44.283	25.983	25.567	28.997
Servië	24.704	26.922	20.299	20.218	26.219
Verenigd Koninkrijk	43.614	22.052	20.287	14.915	24.224
Griekenland	27.386	15.276	10.457	11.732	21.441
Tsjechië	9.467	12.663	13.020	17.431	17.211
Overige landen	258.682	265.482	204.064	198.614	228.731

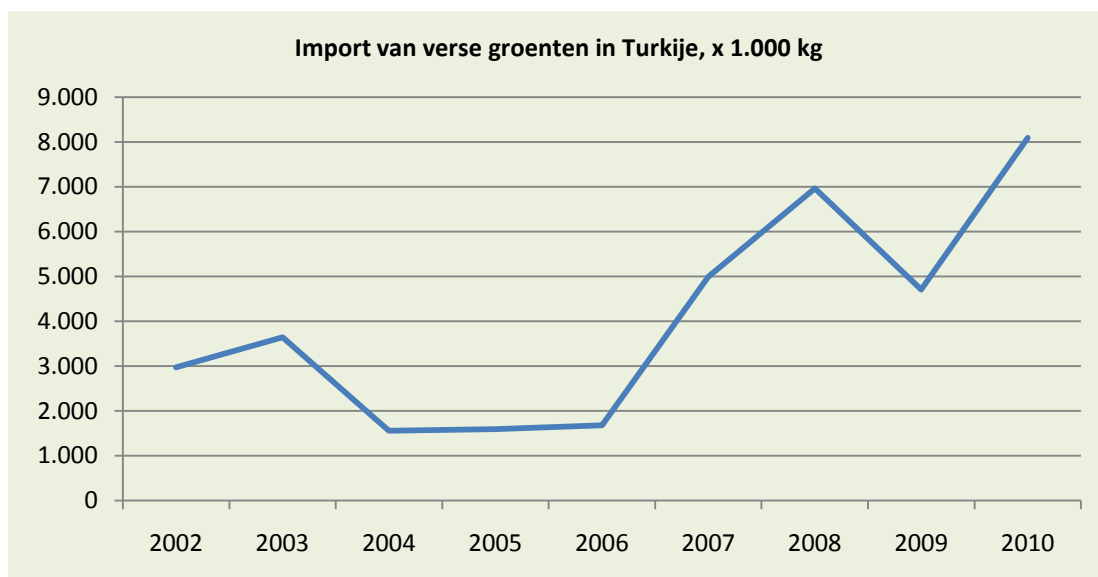
Bestemmingslanden van de export van vers fruit uit Turkije in 2010

5 Import

5.1 Import van groenten in Turkije

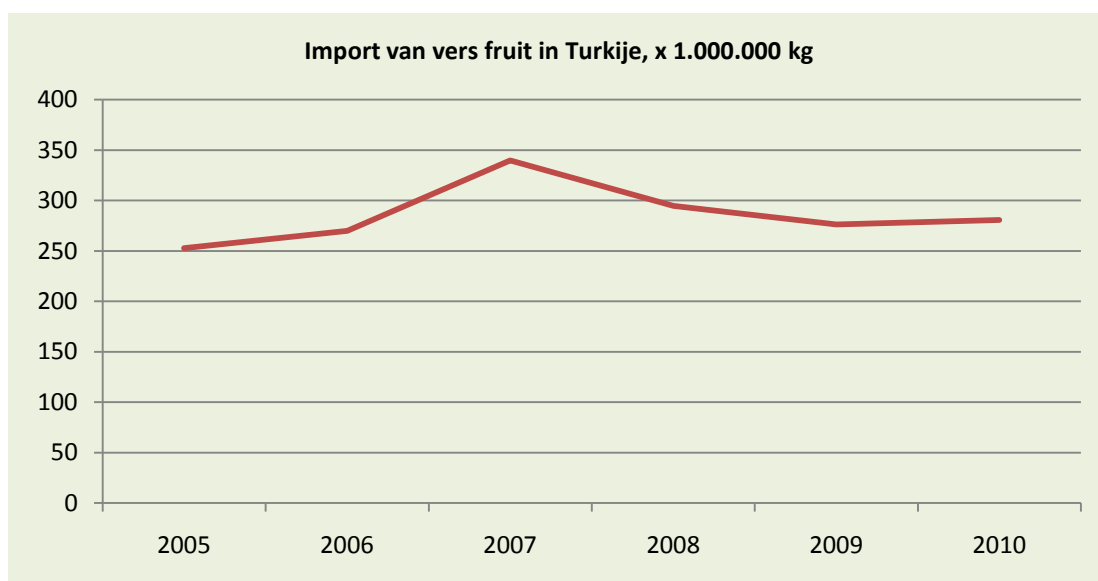

- Rusland importeert veel minder groente dan dat het exporteert. De belangrijkste importgroente is knoflook. Verder wordt er nog wat sla, tomaat, ui en aubergine ingevoerd.

Tabel 5.1 Import van verse groenten in Turkije, x 1.000 kg

Bron: UNcomtrade	2006	2007	2008	2009	2010
Totaal	1.684	4.993	6.963	4.710	8.091
Knoflook	1.153	2.007	3.080	924	1.926
Overige sla		89	252	66	633
Tomaat		25	84	10	492
Ui	47	642	279	619	443
Aubergine	97		35	139	369
Kropsla			611	88	215
Paprika	124	7		30	53
Wortelen en rapen			34	34	23
Asperge	12		16	18	21
Prei				0	2
Paddestoelen	1	0	4	0	2
Overige groenten	250	2.223	2.567	2.781	3.913

5.2 Import van fruit in Turkije

- Turkije importeert meer fruit dan groente maar de fruitimport is wel duidelijk lager dan de fruitexport.
- Het belangrijkste importfruit in Turkije is banaan: tweederde tot driekwart van het ingevoerde fruit bestaat uit banaan.

Tabel 5.2 Import van vers fruit in Turkije, x 1.000 kg

Bron: UNcomtrade	2006	2007	2008	2009	2010
Totaal	269.891	339.770	294.746	276.211	280.679
Banaan	183.727	224.262	219.076	182.438	200.695
Sinaasappel	40.303	64.861	29.783	40.853	28.591
Dadel	10.574	13.092	12.277	10.398	13.158
Ananas	1.306	2.408	4.461	5.153	7.769
Kiwi	10.836	9.166	6.537	10.517	7.308
Watermeloen	4.139	3.057	6.302	10.154	5.731
Grapefruit	7.575	6.137	4.411	4.900	5.281
Mandarijn	2.434	2.101	1.056	2.606	4.187
Appel	3.963	5.037	2.866	4.237	2.643
Citroen en limoen	1.988	4.949	3.137	1.808	1.722
Peer	292	449	1.089	698	755
Vijgen	1.393	905	1.501	1.256	713
Druif	417	415	433	337	676
Mango	180	130	151	183	271
Avocado	74	127	135	118	171
Meloen	64	161	243	34	157
Overig fruit	628	2.513	1.289	521	851

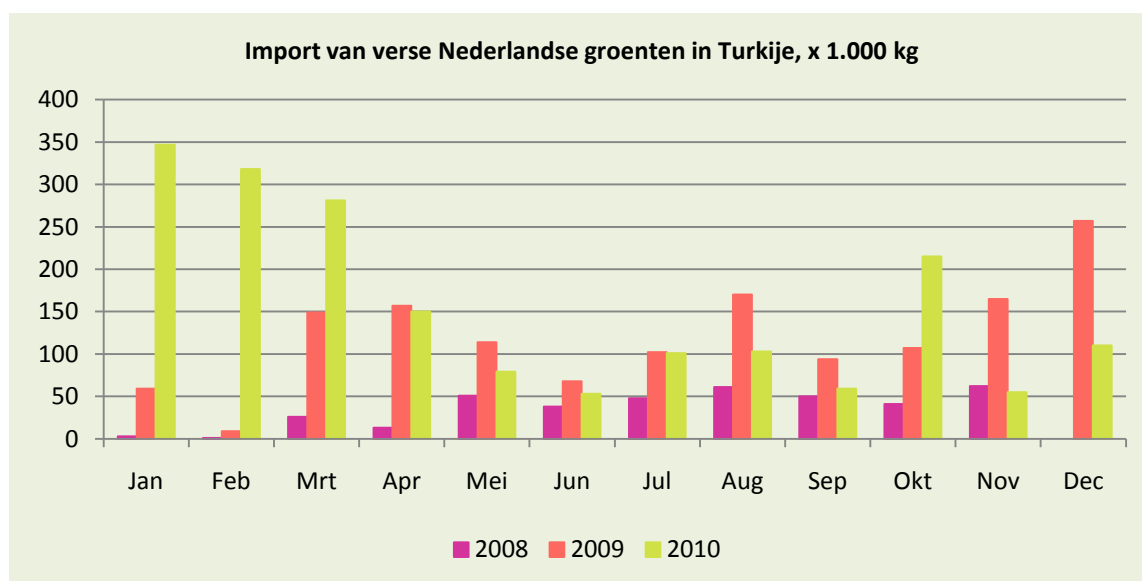

5.3 Import van Nederlandse groenten en fruit in Turkije

Tabel 5.3 Import van verse Nederlandse groenten in Turkije per maand, x 1.000 kg

Bron: PT/KCB	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Januari	0	37		3	59	347	199
Februari	0	85	1	1	9	318	99
Maart	0	41	38	26	149	281	179
April	0	29	20	13	157	150	27
Mei	0	36	42	51	114	79	27
Juni	3	5	27	38	68	53	12
Juli	7	20	53	48	102	101	27
Augustus	29	31	45	61	170	103	51
September	36	23	29	50	94	59	
Oktober	45	50	74	41	107	215	
November	76	2	32	62	165	55	
December	44	1	2		257	110	
Totaal	240	360	363	392	1.450	1.871	643

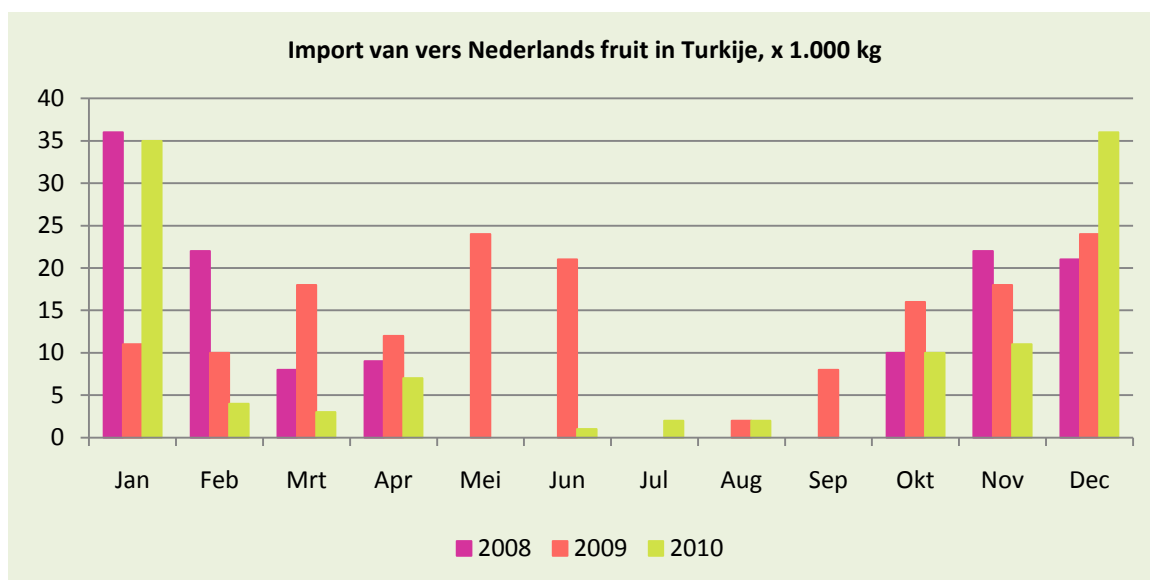
- Turkije is geen belangrijke bestemming voor de Nederlandse voedingstuinbouw. In de meeste jaren wordt er minder dan een half miljoen kilo verse Nederlandse groente naar Turkije uitgevoerd.

Tabel 5.4 Import van vers Nederlands fruit in Turkije per maand, x 1.000 kg

Bron: PT/KCB	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Januari		1	0	36	11	35	11
Februari			12	22	10	4	8
Maart			13	8	18	3	
April	3	0		9	12	7	0
Mei		0	0		24		1
Juni			1		21	1	0
Juli		0			0	2	0
Augustus		0			2	2	1
September		9	14		8	0	
Oktober	1	29	21	10	16	10	
November			19	22	18	11	
December	0	24	19	21	24	36	
Totaal	4	63	100	128	163	112	

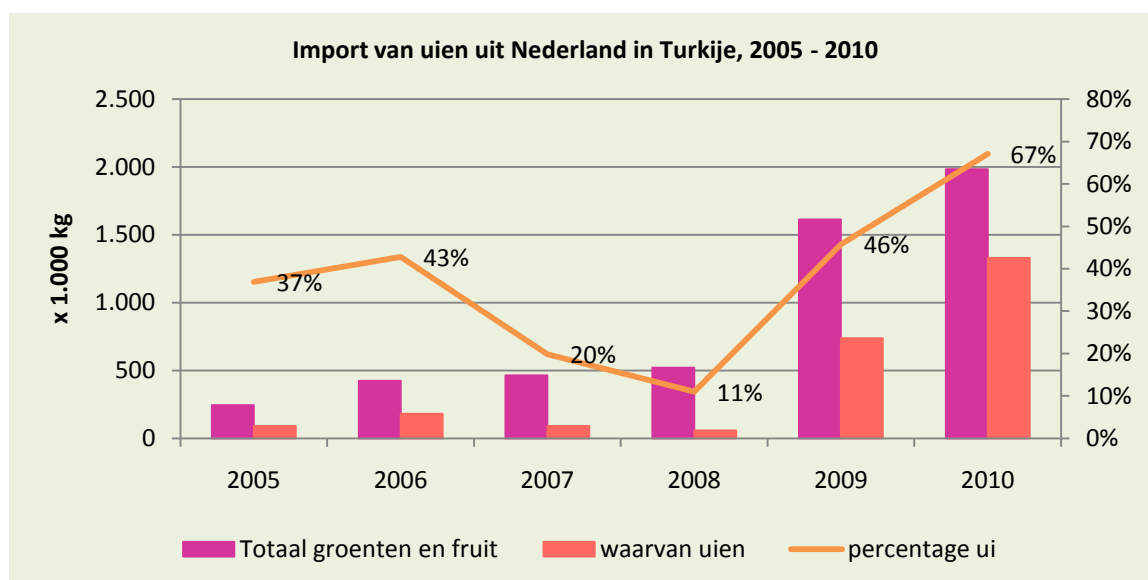
- De uitvoer van Nederlands fruit naar Turkije is zeer bescheiden.

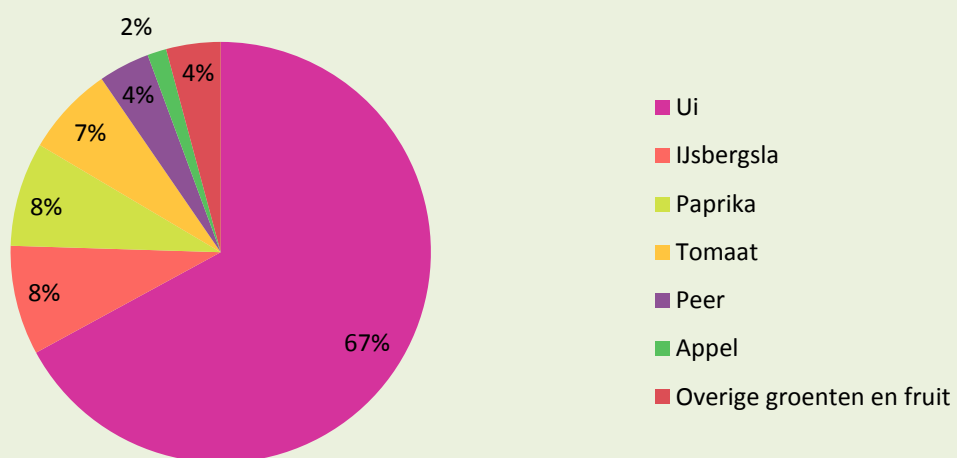
Tabel 5.5 Import van Nederlandse groenten en fruit in Turkije, x 1.000 kg

Bron: PT/KCB	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Totaal groenten en fruit	244	423	463	520	1.613	1.983
Ui	90	181	92	57	738	1.330
Ijsbergsla		0	1	3	132	167
Paprika	96	127	215	265	304	159
Tomaat	0	2	4	1	19	137
Peer	4	62	99	120	81	78
Appel		1	0	9	77	29
Overige kool		0	0	0	50	24
Asperge	1	2	1	3	15	10
Bloemkool	8	0	23	8	34	10
Blad- en bleekselderij	20	11	4	46	22	5
Champignon			1	0	6	4
Overige sla					10	4
Komkommer		1	1		6	3
Witlof		0	0		0	3
Wortelen en rapen		1	9	1	28	3
Courgette	0	1	2	0	6	2
Aardbei		0	1		3	2
Aubergine		0	0		3	1
Witte kool		18	0		48	1
Rode kool	25	15	9	8	20	0
Overige groenten en fruit	0	1	1	0	11	11

- Het belangrijkste Nederlandse voedingstuinbouwproduct (in volume) is de ui. Andere producten waarvan er in 2010 meer dan 100 ton naar Turkije is geëxporteerd, zijn ijsbergsla, paprika en tomaat.
- De fruitexport bestaat hoofdzakelijk uit peer, appel en aardbei.

Import Nederlandse groente en fruit in 2010

Productschap Tuinbouw

Adres Louis Pasteurlaan 6
Postbus 280, 2700 AG Zoetermeer
Telefoon 079 – 347 07 07
Fax 079 – 347 04 04
Internet www.tuinbouw.nl
e-mail info@tuinbouw.nl

rapport